

ДЕТСКА ГРАДИНА № 18 „ОСМИ МАРТ”

гр.Хасково; ул. "Щерю Ванцаров" № 9-а; тел.:668959;0885123068; e-mail: odz_smart@abv.bg

Утвърдил!

Директор:

Гергана Бойчинова

ПРОГРАМА ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА РАННОТО НАПУСКАНЕ НА ОБРАЗОВАТЕЛНАТА СИСТЕМА НА ДЕТСКА ГРАДИНА №18“ОСМИ МАРТ”

I.ВЪВЕДЕНИЕ

Настоящата програма е в съответствие с целите, залегнали в националните политики по превенция на ранното напускане на образователната система и комплекса от мерки на правителството в областта на образованието и социално-икономическото развитие.

Водещи стратегически документи при изготвяне на програмата на ДГ №18“Осми март” за превенция на ранното напускане на образователната система са:

- ЗАКОН ЗА ПРЕДУЧИЛИЩНОТО И УЧИЛИЩНО ОБРАЗОВАНИЕ;
- НАРЕДБА ЗА ПРИОБЩАВАЩОТО ОБРАЗОВАНИЕ;
- СТРАТЕГИЯ ЗА ОБРАЗОВАТЕЛНА ИНТЕГРАЦИЯ НА ДЕЦА И УЧЕНИЦИ ОТ ЕТНИЧЕСКИТЕ МАЛЦИНСТВА (2015 – 2020)
- ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ ПО ИЗПЪЛНЕНИЕ НА НАЦИОНАЛНАТА СТРАТЕГИЯ ЗА ОБРАЗОВАТЕЛНАТА ИНТЕГРАЦИЯ НА УЧЕНИЧЕСКИТЕ МАЛЦИНСТВА (2015 – 2020)
- НАЦИОНАЛНА СТРАТЕГИЯ ЗА НАСЪРЧАВАНЕ И ПОВИШАВАНЕ НА ГРАМОТНОСТТА (2014 – 2020)
- НАЦИОНАЛНА СТРАТЕГИЯ ЗА УЧЕНЕ ПРЕЗ ЦЕЛИЯ ЖИВОТ ЗА ПЕРИОДА 2014 – 2020 ГОДИНА
- РАМКОВА ПРОГРАМА ЗА ИНТЕГРИРАНЕ НА РОМИТЕ В БЪЛГАРСКОТО ОБЩЕСТВО /2010 – 2020 Г./
- НАЦИОНАЛНА СТРАТЕГИЯ НА Р БЪЛГАРИЯ ЗА ИНТЕГРИРАНЕ НА РОМИТЕ /2012 – 2020 Г./;
- ЦЕЛИТЕ И ЗАДАЧИТЕ НА „ДЕСЕТИЛЕТИЕ НА РОМСКОТО ВКЛЮЧВАНЕ /2005 – 2015 Г./;
- КОНВЕНЦИЯТА ЗА БОРБА СРЕЩУ ДИСКРИМИНАЦИЯТА В ОБЛАСТТА НА ОБРАЗОВАНИЕТО;
- НАЦИОНАЛНА СТРАТЕГИЯ ЗА НАМАЛЯВАНЕ НА БЕДНОСТТА И НАСЪРЧАВАНЕ НА СОЦИАЛНОТО ВКЛЮЧВАНЕ ДО 2020 Г.
- ОБЛАСТНИ И ОБЩИНСКИ СТРАТЕГИЧЕСКИ МЕРКИ ЗА ПРЕВЕНЦИЯ ОТ ОТПАДАНЕ.

В Стратегията за намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система (2013 – 2020), преждевременното напускане на училище е дефинирано като сложно явление, което оказва сериозно влияние върху индивидуалните съдби на пряко засегнатите и благосъстоянието на техните семейства, върху възможностите за развитие на техните общности и върху цялостното социалноикономическо развитие на една страна в средносрочен и дългосрочен план. Превенцията и преодоляването на проблема изисква интегрирана политика и ангажираност на всички сектори и институции, свързани с образованието и с личностното и професионалното развитие на децата и младите хора в България. Необходими са широкообхватни мерки, насочени към осигуряване на:

1. Успешен преход между различните степени на образование.
2. Гъвкави и успешни възможности за преждевременно напусналите да продължат обучението си в системата на предучилищното и училищно образование, с цел придобиване на ключови компетентности.
3. Разнообразни форми на обучение, признаване и валидиране на резултати от неформално обучение и информално учене.
4. Добра координация между институциите от няколко различни сектора на всяко ниво на управление – национално, регионално, местно и училищно.

Един от факторите за преждевременно напускане на образователната система наложи въвеждането на единен Механизъм за противодействие на училищния тормоз, който има за цел да подпомогне училищата и детските градини в усилията им за справяне с това явление.

II. РИСКОВЕ

Преждевременното напускане на училище, респ. детската градина, води още до нарастване на рисковете от социално изключване и е предпоставка за влошаване на качеството на живот на сегашното и на следващите поколения. Здравният статус и достъпът до ресурси и услуги, които могат да осигурят по-добър стандарт и продължителност на живота в добро здраве и благосъстояние, са в пряка зависимост от получената по-висока степен на образование. Посочените последствия са показателни за мащаба и степента на негативното влияние на преждевременното напускане на училище върху индивидуалните съдби на пряко засегнатите и благосъстоянието на техните семейства, върху възможностите за развитие на техните общности и върху цялостното социално-икономическо развитие на страната в средносрочен и дългосрочен план, поради което данните за дела на преждевременно напусналите образователната система в България не трябва да успокояват, а да насърчават изпълнението на всеобхватна и интегрирана политика за превенция на явлението, както и за неговото преодоляване там, където съществува.

При изготвянето на програмата се отчитат:

1. Ролята на цялата система от участници и взаимоотношенията помежду им, като се признава ролята на всяка от заинтересованите страни;
2. Сътрудничество в образователните институции за насърчаване на позитивната образователна култура, работата в екип в рамките на образователната общност;
3. Координираните мерки на всички нива;
4. Проследяване на напредъка на ниво детска градина.

Настоящата Програма конкретизира изброените стратегически и нормативни документи в три основни направления:

- 1. Превенция** на преждевременното напускане на деца от ДГ №18 "Осми март" чрез:
 - анализ на причините, водещи до отпадане от детската градина и напускане на образователната система;
 - идентифициране на рисковите фактори за преждевременното напускане на ПГ в детската градина с оглед ограничаване на последиците от тях;
 - планиране на политики и мерки за преодоляване на рисковите фактори от отпадане;
- 2. Интервенция** срещу преждевременното напускане на ДГ №18 "Осми март" чрез:
 - 2.1. Индивидуална работа с деца за оказване на обща и специална подкрепа.
 - 2.2. Повишаване участието и ангажираността на родителите в образователния процес на детската градина.
 - 2.3. Разяснителна работа с родителите относно техните права и задължения и рисковете при отпадане на детето от образователната система.
- 3. Политики за компенсиране** на ефекта от преждевременното напускане на ПГ в детската градина:

- създаване на подходящи условия за реинтегриране в образователната система на преждевременно напусналите я;
- завръщане на преждевременно напусналите към формалната система на образование и обучение чрез използването на различни форми на обучение: целодневна, полудневна, почасова и самостоятелна, според предпочитанията на родителя и потребностите на детето;
- популяризиране на възможностите за учене в клубове, библиотеки, читалища, младежки центрове, регионални и местни центрове;

III. ПРИЧИНИ ЗА ОТПАДАНЕ ОТ ПОДГОТВИТЕЛНИ ГРУПИ ЗА УЧИЛИЩЕ :
Причините за преждевременното напускане на ПГ в детската градина могат да бъдат класифицирани в няколко основни категории.

1. Социално-икономически причини;
2. Образователни причини;
3. Етнокултурни причини;
4. Институционални причини;
5. Причини, свързани със здравния статус.

➤ **Социално-икономически причини:**

- Лошото качество на живот на определени социални слоеве;
- Ниските доходи – невъзможност за покриване на разходите (дрехи, храна, учебни материали и консумативи необходими за извършване на образователния процес);

- Използване на детето не посещаващо детската градина като трудов ресурс (подпомага формирането на семейния бюджет или участие в домакинската работа.);

➤ **Образователните причини:**

- Не владеене на български език и произтичащи от това затрудненията при усвояване на учебния материал;
- слаб интерес към учебния процес и произтичащото от него желание/нежелание да посещава детска градина;
- наличие на конфликтни отношения м/у родители и/или учители и др.;

➤ **Етнокултурни причини:**

- по-ниска ценност на образованието;
- страх на родителите поради опасност от откраждане или отвличане на детето;
- страх на родителите от приобщаване към друга религия и култура.

➤ **Психологически причини:**

- Чувство за неувереност и неуспех;
- Отчуждение от социалната група;
- Трудно преодоляване на езиковата бариера и невъзможност за изява.

➤ **Институционални причини;**

- недостатъчно координираният подход между различните служби и специалисти на национално, регионално, местно и училищно ниво за справяне с преждевременното напускане на системата на образование;
- недостатъчно ефективният контрол върху управлението и функционирането на политиките за обхващане, задържане и реинтегриране на децата и учениците в образователната система.

Положителната промяна на състоянието изисква прилагането на комплексни мерки и добра координация между институциите от няколко различни сектора на всяко ниво на управление - национално, регионално, местно и на ниво детска градина. Основната част от отговорностите за прилагането на националната политика по отношение на задължителното образование е съсредоточена в Министерството на образованието и

науката, което е естествен координационен център на междусекторните действия за намаляване на преждевременното напускане на образователната система.

➤ **Причини, свързани със здравния статус;**

В контекста на политиките за развитие на приобщаващото образование продължава тенденцията за интегриране на децата със специални образователни потребности. Рисковете за преждевременното напускане на образователната система са свързани с недостатъчна подготовка на детските градини за приобщаване на тези деца. Тук се включват и всички фактори на материалната база, образователната среда, човешките и финансовите ресурси, които не отговарят на изискванията за прилагане на принципите на приобщаващото образование.

Детска градина №18”Осми март” има последователната политика в посока реализиране на дейности, залегнали в Стратегията ѝ за развитие, подчинени на принципите за:

1. Хуманизиране и демократизиране дейността на ДГ 18 и поставяне на детето в центъра на педагогическите взаимодействия.

2. Реализиране на ценностите и принципите на педагогиката за толерантност и ненасилие.

3. Позитивното образование да бъде в основата на педагогическото взаимодействие.

4. Подкрепа на децата и техните семейства – педагогика на сътрудничеството.

Политиките и мерките, които ДГ №18”Осми март” предприема за преодоляване на причините за отпадане са подчинени на националните, областни и общински стратегически мерки, като се отчита спецификата на образователната институция и нуждите от подкрепа на всяко дете.

Политики и мерки в ДГ”Осми март”, произтичащи от:

➤ **Семейни и социални причини:**

- *Възможно е нежелание на родителите* детето да ходи на детска градина поради страх от социална изолация, невъзможност за адаптиране към останалите деца; по-ниска самооценка.

Мерки: - Силна мотивация чрез редица дейности за приобщаване на децата от ромски произход, децата със специални образователни потребности, както и изоставени от семейства, заминали в чужбина.

- *Трудова миграция на родителите.* Напускане на единия или и двамата родители на страната поради невъзможност за издръжка на семейството и търсене на работа в чужбина. Оставяне на детето на грижите на баби и дядовци, които нямат същия авторитет и изпадат в безсилие за справяне с трудната социална обстановка и новите модели на поведение на децата.

Мерки: Ежеседмични контакти, а при нужда и ежедневни с попечителите на изоставените деца, търсене на съдействие от отдел „Закрила на детето“, Общностен център – Хасково /работа с психолог и социален работник/.

- *Липса на грижи* от страна на заминали родители за чужбина, както и за болни членове на семейството;

Мерки: Оказване на социална помощ – чрез дарителски акции.

- *Недостатъчна образованост на родителите* и липса или занижен контрол върху цялостното развитие на детето. Изразява се в липса на режим, неконтролиране на проявите на детето, незаинтересованост към неговите постижения, както и към подготовката за училище.

Мерки: Мотивиране на родителите и приобщаване на тези деца за посещаване целодневна форма на организация в ДГ; търсене на непрекъснати разширени срещи с тези родители.

- *Чести конфликти между агресивни родители* – побой, домашно насилие, развод, посегателство от страна на нови партньори на един от двамата родители.

Мерки: В най-честите случаи детската градина се превръща в единствено защитено място за детето. Търси се контакт с родителите, обяснява се какво е поведението на детето и се препоръчва консултация с психолог. При необходимост се сезира отдел „Закрила на детето“.

IV. МЕРКИ И ДЕЙНОСТИ, СВЪРЗАНИ С ПРЕВЕНЦИЯТА ОТ ОТПАДАНЕ

- **УПРАВЛЕНИЕ НА ИНФОРМАЦИЯТА** за преждевременно напусналите подготвителни групи за училище. Изготвяне на база данни от учителите, в чиито групи има деца от рискови групи /съобразно различните причини от отпадане/;
- **КООРДИНИРАНЕ ДЕЙСТВИЯТА** на учителите с тези на ръководството на ДГ №18 „Осми март“;
- **КВАЛИФИКАЦИЯ** на педагогическите специалисти в посока управление на конфликти, справяне с агресията и насилието и превръщането му в педагогически консултант;
- Провеждане на обучителен семинар на педагогическите специалисти за справяне с последиците от агресия и насилие в семейството и детската градина;
- Провеждане на вътрешна квалификация и обучения за агресията и насилието и начините за разрешаване на конфликти;
- **РЕАЛИЗИРАНЕ НА КОНКРЕТНИ ДЕЙНОСТИ** за постигане целите на програмата;
- Дейности за усвояването на българския книжовен език и повишаване на грамотността;
- Насърчаване включването в образованието на рискови групи и развиване на приобщаващото образование.
- Увеличаване на разнообразието и ефективността на механизмите и стимулите за включване в образование и обучение.
- Създаване на условия за включване на детето в група за повишаване на социалните умения за общуване и решаване на конфликти;
- Насочване на детето към занимания, съобразени с неговите потребности;
- Индивидуална подкрепа за детето от личност, на която има доверие;
- Участие на родителите на детето в дейности в полза на групата или детската градина/ даване на добър пример за подражание/;
- Други дейности, определени с правилника за дейността на ДГ №18 „Осми март“.
- **ИЗГРАЖДАНЕ** на широко публично доверие и подкрепа за политиките за превенция и намаляване на преждевременното напускане на подготвителна група за училище;
- **Повишаване качеството и ефективността на въздействие върху подрастващите** чрез създаване на специфична образователна и възпитателна **ИНТЕРАКТИВНА СРЕДА**
- **Поставяне на детето в АКТИВНА ПОЗИЦИЯ** по отношение на усвояването на нови знания и умения и тяхната практическа приложимост;
- **Превръщането на детската градина в ПРИЯТНО И ЖЕЛАНО МЯСТО** за децата чрез използване на **ИНОВАТИВНИ педагогически методи и форми** за усвояване на нови знания;
- **Извършване на ефективна ДИФЕРЕНЦИРАНА** работа с децата с намалена успеваемост;
- Провеждане на анкета с родителите на тези деца за установяване на причините за проблема;
- Подготовка на децата за новата социална роля на **УЧЕНИК** и продължаване на образованието;
- **Привеждане ДИСЦИПЛИНАТА** на децата в съответствие с новите обществени реалности.

- Изграждане на съдържателен и многообразен образователен процес.
- Осъществяване оптимално ниво на вътрешна мотивация за учене у децата чрез **ЦЕЛЕНАСОЧЕНА ОБРАЗОВАТЕЛНО-ВЪЗПИТАТЕЛНА РАБОТА**;
- **ГРАЖДАНСКО ОБРАЗОВАНИЕ и работа с родителската общност**
- Приобщаване на децата към общочовешките ценности и подготовката им за пълноценен живот в съвременните общественно-икономически условия.
- Организиране на Дарителска кампания;
- Поставянето на приоритет в работата на учителите в подготвителни групи за формирането на личностни умения у децата за адекватно **СОЦИАЛНО ПОВЕДЕНИЕ** в съвременните динамични общественно-икономически условия.
- създаване условия за личностна изява на всяко дете.
- Организиране на творчески и спортни дейности с общ интерес.

Провеждат се и редица други дейности, довели в годините до утвърждаването на Детска градина №18”Осми март” като институция която работи с грижа за всяко дете!